

19. Μαρτίου 2021

Ανακοίνωση

Το Προγράμμα «Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα» (MOG) απαντά στις κατηγορίες σε ελληνικά ΜΜΕ και στο Διαδίκτυο

Με αφορμή τις πολιτικές αιτιάσεις και επιθέσεις εναντίον του Προγράμματος «**Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα**» (MOG) σε ελληνικά ΜΜΕ και στο Διαδίκτυο, οι οποίες επιδεικτικά μοιάζουν να αγνοούν την επιστημονική και εκπαιδευτική αξία του έργου, θέλουμε να εκθέσουμε ακόμη μια φορά την πραγματικότητα και να ενημερώσουμε σχετικά το κοινό.

Υπενθυμίζουμε ότι το **Αρχείο MOG**, διαφυλάσσοντας τη μνήμη για τη γερμανική κατοχή Ελλήνων και Ελληνίδων Μαρτύρων, διαθέτει στο διαδίκτυο 93 εκτενείς συνεντεύξεις για ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτισμικούς σκοπούς. Οι Μάρτυρες αποκαλύπτουν τις πολλαπλές όψεις της συγκεκριμένης περιόδου. Αφηγούνται την εμπειρία τους από την περίοδο αυτή, αλλά και τις όψεις της ζωής τους μετά το 1945. Η **Εκπαιδευτική Πλατφόρμα MOG** έχει ως αντικείμενο ζητήματα που αφορούν την κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει οι Έλληνες και οι Ελληνίδες κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και είναι διαρθρωμένη στις ακόλουθες θεματικές ενότητες: «Παιδιά στην Κατοχή», «Καθημερινή ζωή», «Αντίσταση», «Αντίποινα», «Ολοκαύτωμα – Σοά» και «Στρατόπεδα Συγκέντρωσης».

Τόσο το Αρχείο όσο και η Πλατφόρμα έχουν δεχθεί σε πολυάριθμες εκδηλώσεις στην Ελλάδα (ΥΠΑΙΘ, ΕΚΠΑ) και τη Γερμανία (Ίδρυμα Τοπογραφία του Τρόμου) θερμή υποδοχή στον ακαδημαϊκό, ερευνητικό, πολιτικό κόσμο και στον κόσμο της εκπαίδευσης. Την ίδια αναγνώριση και θερμή αποδοχή έχει γνωρίσει το έργο και στον ελληνικό και γερμανικό Τύπο. Τον τελευταίο καιρό όμως έχουν εμφανιστεί στον ελληνικό Τύπο διάφορες τοποθέτησεις που στρέφονται με δριμύτητα κατά του έργου προκειμένου να αποτρέψουν τη χρήση του στην ελληνική εκπαίδευση.

Οι επαναλαμβανόμενες αβάσιμες τοποθετήσεις διαστρεβλώνουν την αλήθεια, ενώ επιχειρούν να ανατρέψουν το θετικό κλίμα γύρω από το Πρόγραμμα με απώτερο σκοπό την αδυναμία εκπλήρωσης των σκοπών του. Πίσω από τις επικρίσεις βρίσκεται προφανώς η υπόνοια εξάρτησης από δήθεν πολιτικές βλέψεις του Υπουργείου Εξωτερικών της Γερμανίας μέσω του «**Ελληνογερμανικού Ταμείου για το Μέλλον**». Το «Ταμείο» είναι ένας από τους βασικούς χρηματοδότες του Προγράμματος και η ίδρυσή του αποτελεί μία πρόσφατη πρωτοβουλία του γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών με σκοπό την υποστήριξη επιστημονικών και καλλιτεχνικών προγραμμάτων μεταξύ των δύο χωρών. Με αυτή την αφορμή οι επικριτές του MOG υπονοούν κάποιο υποτιθέμενο υστερόβουλο γερμανικό σχέδιο περί «διαστρέβλωσης της Ιστορίας» με τη βοήθεια του έργου μας.

Διαβεβαιώνουμε ότι στη διάρκεια της δεκαετίας που ασχολούμαστε συστηματικά με τη δημιουργία του αρχείου προφορικών μαρτυριών και του αντίστοιχου εκπαιδευτικού υλικού για την περίοδο της Κατοχής, **δεν δεχθήκαμε ποτέ και ούτε έγιναν παρεμβάσεις** από τους χορηγούς ως προς τη συλλογή και επιστημονική επεξεργασία των συνεντεύξεων, τη συγγραφή συνοδευτικών κειμένων και την εκπόνηση του εκπαιδευτικού υλικού (τα οποία φυσικά συνεχώς δέχονται συμπληρωματικές βελτιώσεις) ή εν γένει την κατασκευή και χρήση του MOG. Αυτή η διαπίστωση πλήρους επιστημονικής ανεξαρτησίας ισχύει απόλυτα για όλους τους υποστηρικτές του Προγράμματος και ιδιαίτερα για το «Ταμείο», το οποίο ούτε καν υπήρχε κατά την πρώτη τετραετία μετά το ξεκίνημά μας. Είναι λυπηρό το γεγονός ότι κάποιοι διαβλέπουν σκοτεινές σκευωρίες ή κατασκευάζουν ανύπαρκτες συναλλαγές πίσω από τις αυστηρά αξιοκρατικές και ανεξάρτητες επιχορηγήσεις, δωρεές, παροχές υποτροφιών και άλλες χρηματοδοτήσεις.

Ακόμη χειρότερα και με τον πιο αήθη τρόπο προσβάλλουν τους 93 συνεντευξιαζόμενους, άντρες και γυναίκες, που όλοι τους είχαν πληγεί από τη ναζιστική Κατοχή με κάθε τρόπο, ως επιζήσαντες είτε του πολέμου, των βομβαρδισμών, του φοβερού λιμού, των ναζιστικών θηριωδιών, είτε ως αγωνιστές της Αντίστασης. Ανάμεσά τους και εμβληματικές προσωπικότητες, όπως ο Μανώλης Γλέζος και ο Αργύρης Σφουντούρης. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που έζησαν την ναζιστική Κατοχή και μοιράστηκαν τα οδυνηρά βιώματά τους, ακριβώς για να μην ξαναγίνουν τέτοια εγκλήματα στην ανθρωπότητα, απέκτησαν μέσω του MOG φωνή, την οποία το Πρόγραμμα ανδεικνύει και εκτιμά σαν ιστορική πηγή και διαφυλάσσει στο διηνεκές. Χαρακτηριστική της εκτίμησης των μαρτυριών είναι η ψηφιακή έκθεση της Ελληνικής Πρεσβείας στο Βερολίνο για την 75^η επέτειο του τέλους του Β΄ΠΠ το 2020.

Το **Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου** είναι διεθνώς γνωστό στον τομέα της Ψηφιακής Οπτικοακουστικής Ιστορίας. Συγκεκριμένα, το *Center for Digital Systems (CeDiS)* - που εδώ και δέκα χρόνια μεριμνά για το πρόγραμμα MOG - συνεργαζόταν στενά, μάλιστα ως πρώτο στην Ευρώπη, με το τεράστιο Ψηφιακό Αρχείο Μαρτυριών Ολοκαυτώματος του Πανεπιστημίου Ν. Καλιφόρνιας (>52.000 συνεντεύξεις). Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο του Βερολίνου, συμβάλλει στη λειτουργία παρόμοιων ψηφιακών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στη Γερμανία, Τσεχία, Ρωσία και Πολωνία. Η συνεργασία στην έρευνα και την ακαδημαϊκή διδασκαλία με την Ελλάδα (ΕΚΠΑ και ΑΠΘ) ξεκίνησε από το 2011 (βλ. ενδεικτικά τη συνέντευξη του Χ. Φλάισερ, *Αυγή, Ενθέματα*, 13.11.2011).

Με πρωτοβουλία των εμπνευστών του Προγράμματος MOG Χάγκεν Φλάισερ (Αθήνα) και Νίκο Αποστολόπουλο (Βερολίνο) έλαβε το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου, μετά από πολυετείς προσπάθειες, *γερμανοελληνική* χρηματοδότηση ώστε να δημιουργηθεί το Αρχείο και το Εκπαιδευτικό Υλικό MOG όπως είχε σχεδιαστεί. Βρήκαν στον ελληνικό επιστημονικό χώρο εξαιρετικούς συναδέλφους, έμπειρους και νέους, με τους οποίους υπήρξε δημιουργική αλληλεπίδραση με απτά επιτεύγματα. Σαν πρώτο αποτέλεσμα δημιουργήθηκε το Αρχείο MOG που τέθηκε σε λειτουργία το 2018. Ακολούθησε η δημιουργία του Εκπαιδευτικού Υλικού MOG το

οποίο παρουσιάστηκε επιτυχώς και επικροτήθηκε το Δεκεμβριο του 2020. Η συνεργασία των Ελλήνων και Γερμανών επιστημόνων που βασίζεται στη σύγχρονη παιδαγωγική θεωρία και μεθοδολογία σε περιβάλλοντα εποικοδομητικής - ερευνητικής - ανακαλυπτικής μάθησης (*investigative problem based learning*) και είναι πλαισιωμένη ψηφιακά, αποδείχθηκε όχι μόνο ποιοτικά αξιόλογη, αλλά και τεκμηριωμένη επιστημονικά.

Είμαστε πρόθυμοι να ξεκινήσουμε ουσιαστικό διάλογο ώστε να καταφανεί η ποιότητα του έργου και η ανεξαρτησία του Προγράμματος από οποιαδήποτε, ακόμα και πολιτική επιρροή (φορέα ή ιδρύματος). Θα απαντήσουμε σε κάθε ερώτηση που αφορά το έργο καθαυτό. Τεκμηριωμένη και εποικοδομητική κριτική είναι πάντα ευπρόσδεκτη. Δεν θα ασχοληθούμε όμως με υστερόβουλες πολιτικές επιθέσεις.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλες και όλους που συνέβαλαν και συμβάλλουν στην πραγματοποίηση του έργου MOG, τους Μάρτυρες, τους χορηγούς και υποστηρικτές, τους συνεργάτες μας καθώς και τους συναδέλφους από το ακαδημαϊκό και εκπαιδευτικό χώρο και των δύο κρατών, οι οποίοι μας υποστηρίζουν εξακολουθητικά και ενθαρρύνουν την προσπάθειά μας για τη περαιτέρω συνέχιση του έργου.

Σύνδεσμοι MOG:

Ιστοσελίδα MOG:

<https://www.occupation-memories.org/>

Αποσπάσματα συνεντεύξεων στην ιστοσελίδα του MOG:

https://www.occupation-memories.org/de/project/collection/Interview_Ausschnitte/index.html

FAQ στην ιστοσελίδα του MOG:

<https://www.occupation-memories.org/faq/index.html>

Ψηφιακή εκδήλωση - Παρουσίαση της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας στις 02.12.2020:

https://www.occupation-memories.org/project/events/2020_12_02_parousiasi_ekpaidevtiki_platforma/index.html

Εξωτερικοί σύνδεσμοι:

Αφιέρωμα μνήμης της ελληνικής πρεσβείας Βερολίνου στο Β' ΠΠ με αποσπάσματα συνεντεύξεων του Αρχείου:

<https://www.facebook.com/notes/2377670119024337/>

Κατάλογος προγραμμάτων με χρηματοδότηση από το Ελληνογερμανικό Ταμείο για το Μέλλον:

<https://ellada.diplo.de/gr-el/themen/kultur/zukunftsfonds/projektliste>

Το Πρόγραμμα στον ελληνικό Τύπο:

<https://www.dw.com/el/μνήμες-από-την-κατοχή-στην-ελλάδα/a-55931276>

<https://www.kathimerini.gr/society/1015246/mnimes-apo-tin-katochi-stin-ellada/>

<https://www.mixcloud.com/tsolias-panagiotis/hellas-plus-27112019-μνήμες-από-την-κατοχή-στην-ελλάδα/>